

PRAIZVEDBA BALETA *SNJEŽNA KRALJICA* DAVORA BOBIĆA, HNK U OSIJEKU, 16. VELJAČE

Čarobno baletno slavlje

Glazbeno i plesno ispričana bajka H. Ch. Andersena već je prvim izlaskom pred osječku publiku izazvala oduševljenje

Piše Zdenka Weber

Zahvaljujući platformi na kojoj funkcionira Konzorcij Hrvatskih narodnih kazališta, a koja otvara mogućnosti za nove oblike suradnje, razmjene pa i koprodukcija između nacionalnih kazališta, a koju financijski podupire Ministarstvo kulture i medija RH, ostvarena je koprodukcija HNK u Osijeku i HNK Split čiji je rezultat baletna predstava kao nedvojbeni povijesni pomak u afirmiranju baletne umjetnosti u Osijeku. Riječ je o praizvedbi baleta *Snježna kraljica* održanoj 16. veljače u HNK-u u Osijeku. Suradnja intendantata, osječkog Vladimira Hama i splitskog Vicka Bilandžića, dovođenje vrsnih balerina i baletana iz Splita te napose okupljanje umjetnika s različitih područja scenskih izraza, a u osnovi iskrenih i istinskih entuzijasta, omogućeno je postavljanje na pozornicu baletnog naslova koji spaja glazbu Davora Bobića, koreografska i redateljska rješenja Svebora Sečaka, scenografiju i kostime Nevena Mihića, oblikovanje svjetla Tomislava Kobija, animaciju i videoprojekcije Zdenka Bašića i Franka Dujmića te baletne soliste i ansambl koje su u Osijeku pripremali baletni majstori Sara Epifani Erceg i Vuk Ognjenović, a u Splitu Albina Rahmatullina i Ivan Boiko.

Rezultat zajedničkog rada umjetničkih snaga, glazbeno i plesno ispričana bajka

Snježna kraljica H. Ch. Andersena, apoteoza pobjede ljubavi usprkos svim ugrozama, već je prvim izlaskom pred osječku publiku izazvala oduševljenje koje će, a to je moguće pretkazati, zacijelo potrajati i nakon postavljanja naslova u splitskom HNK-u ujesen, a onda i mnogo dulje i ne samo u Hrvatskoj.

Skladatelj Davor Bobić (Varaždin, 1968), dobro je poznat autor bogata opusa, a kao redoviti profesor na Sveučilištu J. J. Strossmayer u Osijeku zadužio je pedagoškim djelovanjem i sredinu koja mu se sada odužuje davanjem prostora za ostvarenje osobne želje. Naime, namjera pisanja baleta *Snježna kraljica* prema Bobićevim je izjavama desetljećima sazrijevala, a ostvaruje se upravo zahvaljujući okupljenom autorskom timu uoči 150. obljetnice smrti slavnoga danskog pisca. Skladatelj je sve sažeo riječima: „Mislim da sam zajedno sa sjajnim autorskim timom uspio napraviti djelo koje će dotaknuti srca ljudi i da će publika doživjeti nezaboravan, snažan umjetnički doživljaj. Balet *Snježna kraljica* bit će najveća produkcija koja je ostvarena u osječkom kazalištu posljednjih godina... Na sceni će biti više od pedeset plesača, dakle, ova baletna predstava iznimno je zahtjevan i jako izazovan projekt, posebno za upravu osječčkog kazališta, kojoj želim zahvaliti na prilici i povjerenju koje mi je ukazano. Takve se prilike u karijeri skladatelja ne pojavljuju često.“

Doista, dojam viđenoga, tehnički i glumački odlične kreacije baletnih solista, osobito Iryne Chaban Bilandžić (*Snježna kraljica*), Ami Inoue (*Gerda*) i Takafumi Tamagawa (*Kay*), kao i precizno uvježbani nastupi svakoga pojedinačnog lika i ansambl-scena, te

Čarobnu atmosferu predstave potenciraju videoanimacije Zdenka Bašića

dojmovi glazbe u širokom rasponu izražajnosti usklađene s radnjom baleta, potvrđuju optimistične najave autora glazbe. Najkraće rečeno, Davor Bobić u ovom se baletu skladateljski razotkriva u svoj punini osobne nadarenosti za nalaženje melodijski raspevane, harmonijski sočne i ritmički vibrantne glazbe koju zaodijeva u inventivnu orkestraciju, vođen temeljnom idejom ljepote glazbenog iskaza i usklađenosti s odabranim sadržajem. Pa kada i otvoreno preuzima ideje uzora, a to je svakako balet *Orašar* Čajkovskog, te Gerdi na putovanju svijetom prikazuje plesove kao što je u njegovu slučaju *Indijski zumbul*, *Europski slak*, *Azijski jasmin*, *Afrički ljiljan* i *Hrvatska ruža*, Bobić to čini glazbom koju prepoznajemo kao njegovo prepuštanje osjećajnosti i davanje oduška inspiraciji koju će slušatelji prepoznati kao Lijepo i Dobro.

O koreografiji i režiji Svebora Sečaka valjalo bi reći mnogo više nego što dopušta novinski članak jer su i plesna rješenja bogati amalgam mogućnosti koje je baletna umjetnost nataložila tijekom svoje povijesti sve do danas. Ono pak što posebno oduševljava jesu videoanimacije Zdenka Bašića, koje do maksimuma potenciraju čarobnu atmosferu predstave, a rezultat su suvremenih tehnoloških datosti.

Kao oduševljena pak gledateljica zaključujem da je *Snježna kraljica* predstava koja potiče mnoga povjerenja. Uz povjerenje u ljepotu, dobrotu i iskrenost umjetničkog baletno-glazbeno-scenskog čina, budi se i povjerenje u iznalaženje mogućnosti da HNK u Osijeku ostvari želju za utemeljenjem stalnoga baletnog ansambla. Bilo bi to dobro i korisno ne samo za Osijek i Slavoniju.

TOMISLAV UHLIK, *POSTOLAR I VRAG*, DIR. IVAN JOSIP SKENDER, RED. MARIO KOVAČ, KONCERTNA DVORANA BLAGOJE BERSA, PREMIJERA 14. VELJAČE

Eto vraga skok na skok

Šenoinu pripovijetku o mudrom postolaru i lakomislenom vragu Uhlak je obgrlio zvukovnim izričajem naglašene ritmičnosti i apartnih suzvučja

Piše Davor Schopf

Mjesec nakon što je postignut dogovor Muzičke akademije (MA) s Ministarstvom znanosti i obrazovanja i Sveučilištem u Zagrebu o rješavanju problema nelikvidnosti te visokoškolske umjetničke ustanove, povezana s velikim troškovima tekućeg održavanja njezine zgrade, o čemu je MA bila primorana obavijestiti javnost, u njezinoj Koncertnoj dvorani Blagoje Bersa zbio se mnogo veseliji događaj: praizvedba „komorne opere za djecu i mlade“ *Postolar i vrag* Tomislava Uhlaka.

Tomislav Uhlak (1956) plodan je hrvatski skladatelj koji piše raznoliku glazbu za raznolike glazbene sastave, od solističkih do simfonijskog orkestra. U svojoj prvoj operi spojio je iskustva iz profesionalne karijere. Bio je glazbeni voditelj ansambla Lado, zatim petnaestak godina stalni kućni dirigent kazališta Komedija, a od 2002. do umirovljenja 2022. bio je nastavnik na Odsjeku za

glazbenu kulturu MA. U Komediji je, između ostaloga, praizveo Kabiljove mjuzikle *Kralj je gol* i *Tho pjeva zlo ne misli*; postavio prvu suvremenu izvedbu Albinijeve operete *Madame Troubadour* te premijere popularnih operetnih naslova *Barun Trenk*, *Kneginja čardaša*, *Grofica Marica*. Sažimajući praktična dirigentska i kazališna iskustva s onima u pedagoškom radu, odlučio se da operu kraćeg trajanja i komornog karaktera posveti upravo studentima MA, koji pak, bez obzira na fluktuaciju kako završavaju studij, već petnaestak godina marljivo priređuju cjelovite operne izvedbe i tako upotpunjuju svekoliki operni repertoar.

Dječjih opera u hrvatskoj baštini nemamo mnogo. Jedna od posljednjih bila je *Šuma Striborova* što ju je 2011. za Muzički biennale Zagreb skladao dirigent Uhlakova djela Ivan Josip Skender, a vrijedilo bi je ponovo čuti i vidjeti. Možda čak kao duologiju s *Postolarom i vragom*, s obzirom na njihovu zajedničku literarnu utemeljenost na baštini Ivane Brlić Mažuranić, kod Skendera, i Augusta Šenoa, kod Uhlaka.

Postolar i vrag popularna je Šenoina povjesticica prema narodnoj pripovijetki, objavljena 1863. u *Naše gore listu*. Skladatelj ju je glazbeno podijelio u pet prizora, prateći dramaturški slijed susretâ postolara s vragom, postolara sa sinkom Božjim i triju prizo-

Vražice, Vrag (Mislav Lucić, tenor) i Postolar (Josip Galić, bariton)

ra kada vrag dolazi po svoje: „Ide vrijeme, dođe rok, eto vraga skok na skok!“ Pratnja je skladana za osebujan komorni sastav od šest glazbala - flautu, obou, klarinet, fagot, kontrabas i harfu. Pjevački ansambl čine glavne uloge Postolara, Vraga i Sinka Božjeg, komorni zbor Vražica - svojevrsnih komentatorica, ali i pokretačica događaja, uz govorenu ulogu Naratora. Na praizvedbi 14. veljače sve je izvođače uvježbao i uskladio dirigent Ivan Josip Skender, a sljedećih je šest izvedbi vodila studentica dirigiranja Nika Kožar.

Tomislav Uhlak poznat je kao skladatelj koji se ne povodi za trendovima. Piše lako i s nadahnućem, daleko od bilo kakve pretencioznosti, pa mu glazba odiše šarmom i razigranošću. Važno mu je da njemu samu skladanje donosi veselje i da se njegova glazba sluša s užitkom. Tako je pristupio i Šenoinoj pripovijetki, obgrlivši je zvukovnim izričajem naglašene ritmičnosti i apartnih suzvučja u instrumentalnom dijelu (s ponekom iskrom folklornog idioma) te pjevnih recitativa u vokalnog. Sve kako bi u opti-

malnu trajanju od četrdesetak minuta izrazio poentu narodne mudrosti o mudrom postolaru i lakomislenom vragu.

Mlade pjevače scenski su dobro postavili i razigrali redatelj Mario Kovač i suradnik za scenski pokret Branko Banković, u simpatičnom scenskom okviru scenografa Lea Vukelića i kostimografkinje Ive-Matije Bitanga. Premijerna trema kod baritona Josipa Galića u ulozi Postolara već je nestala na podnevnoj izvedbi dan poslije, 15. veljače, pa je iskazao glasovni potencijal, kao i tenor Mislav Lucić u ulozi Vraga. Također su se predstavili Lovre Gujinović (*Vrag*), Danijel Vukelja i Nada Tomica Klišanin (*Sinak Božji*) te Marie Lucia Kossjanenko i Danijel Vukelja (*Narator*).

Muzička akademija potrudila se da operu doista vide djeca i mladi. Razglasila je izvedbe po osnovnim i glazbenim školama pa su daci punili dvoranu. Studenti glazbene pedagogije upoznali su ih na početku s instrumentima koji sudjeluju, a najviše ih je zabavio prizor kada vrag zaglavi u prozoru i ne može izvući glavu!